

Katowice, 16 grudnia 2025 r.

Znak sprawy: OE-WS-GO.720.92.2025

Znak pisma: OE-WS-GO.KW-05067/25

XXXXXXXXXXXX

CZŁONEK ZARZĄDU
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Joanna Bojczuk

Urząd Marszałkowski
Województwa Śląskiego
ul. Ligonía 46
40-037 Katowice

TELEFON +48 32 20 78 285

sekretariat.bojczuk@slaskie.pl
slaskie.pl

Dot. odpowiedzi na petycję xxx

Odpowiadając na petycję z dnia 28 października 2025 r. xxx, przekazaną do tutejszego organu w dniu 31 października 2025 r., pragnę przekazać następujące informację dotyczące kwestii związanych ze zwałowiskiem odpadów powęglowych, zlokalizowanym w Radlinie, w rejonie ul. Korfantego 52, na części działki geodezyjnej, o numerze ewidencyjnym 4508/271.

Marszałek Województwa Śląskiego, w ramach posiadanych kompetencji, podejmuje każdorazowo działania, w celu weryfikacji otrzymywanych doniesień, dotyczących zdarzeń i okoliczności, występujących na terenie przedmiotowego zwałowiska, objętych zapisami decyzji Marszałka Województwa Śląskiego nr 2130/OS/2014, z dnia 20 listopada 2014 roku.

Decyzje administracyjne, dotyczące prowadzenia prac na zwałowisku odpadów wydawane są w oparciu o ustawę z dnia 14 grudnia 2012 r o odpadach (tekst jednolity: Dz.U. z 2023 r. poz. 1587 ze zm. dalej u.o), uwzględniając definicję zwałowiska, która została zawarta w art. 144 ust. 2 u. o., zgodnie z którym przez zwałowisko odpadów rozumie się miejsce składowania odpadów przemysłowych, dla którego nie było wymagane uzyskanie decyzji dotyczącej lokalizacji lub decyzji o pozwoleniu na budowę. Warto także nadmienić, że przepis art. 3 ust. 1 pkt 2 ustawy z 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych (Dz. U .2022 r., poz. 2336 dalej u.o.w.), definiuje pojęcie "hałdy". Hałda rozumiana jest jako obiekt przeznaczony do składowania stałych odpadów wydobywczych na powierzchni ziemi. Należy jednak wskazać na brzmienie art. 18 ust. 1 u.o.w, który stanowi, że odpady wydobywcze składowane w obiekcie unieszkodliwiania odpadów wydobywczych mogą

być z niego pozyskane po uzyskaniu zgody na wydobywanie odpadów, o której mowa w art. 144 u. o.

Tryb art. 144 u. o. może być zastosowany do wydobywania m.in:

- 1) odpadów z zamkniętych składowisk odpadów działających na podstawie przepisów poprzedzających obowiązującą ustawę o odpadach, w tym odpady, zgodnie z którą instrukcja eksploatacji składowiska odpadów nie obejmowała fazy poeksploatacyjnej prowadzenia składowiska;
- 2) odpadów wydobywanych składowanych w obiekcie unieszkodliwiania odpadów wydobywanych, w tym także gdy taki obiekt nie wymagał uzyskania decyzji lokalizacyjnej lub pozwolenia na budowę (stosownie do art. 18 u. o.).

Należy również podkreślić, że w treści art. 129 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (tekst jednolity: Dz.U.2024 r. poz.1290 dalej pr.g.g.), ujęta została ogólna zasada, zgodnie z którą, wykonanie prac rekultywacyjnych obciąża każdego przedsiębiorcę wykonującego działalność górniczą. Ustawa nie określa, kto i w jaki sposób powinien rzeczywiście wykonać prace prowadzące do rekultywacji gruntów. Nie ma przeszkód, by takie prace wykonał inwestor bezpośrednio, bądź zlecił rekultywację gruntów wyspecjalizowanym firmom lub nawet przekazał je, odpłatnie lub na innych zasadach, właścicielom gruntów. Istotne jest tylko, że obowiązek rekultywacji obciąża osobę, która spowodowała utratę bądź ograniczenie wartości użytkowej gruntów, i że rekultywacja powinna być dokonana na koszt tej osoby. Od tego obowiązku w.w. osoba nie może się uwolnić - niezależnie od przyjętego systemu realizacji rekultywacji, poniesionych kosztów, zawartych umów i innych okoliczności prawnych i faktycznych. Jest to obowiązek bezwzględny, którego nie można przenieść na inny podmiot w drodze odrębnego aktu lub czynności (...) Wyrok WSA w Warszawie z dnia 17 listopada 2004 r. [II SA 41116/03].

Jednocześnie w obecnym stanie prawnym, tj. w ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r., poz. 1587 ze zm.), brak jest regulacji odnoszących do następujących kwestii, dotyczących zgody na wydobywanie odpadów ze zwałowiska:

- 1) Terminu oznaczającego czas na jaki udzielana jest zgoda na wydobywanie odpadów (czasu jej obowiązywania),
- 2) Okoliczności wskazujących, wprost, kiedy właściwy organ odmawia udzielenia zgody na wydobywanie odpadów ze zwałowiska,
- 3) Okoliczności, w których dokonuje się ograniczenia lub cofnięcia udzielonej zgody na wydobywanie odpadów,
- 4) Okoliczności, kiedy udzielona zgoda na wydobywanie wygasa.

W kwestii posługiwania się terminem „bryła rekultywacyjna”, użytego w istniejących pozwoleniach, odnosi się on, do masy gruntu lub odpadów, która musi zostać usunięta lub przemieszczona podczas rekultywacji (np. z wyrobisk, składowisk odpadów), aby przywrócić teren do stanu używalności lub nadać mu nowe przeznaczenie. To pojęcie jest ściśle związane z planowaniem i realizacją prac rekultywacyjnych, które mają na celu przywrócenie lub zmianę sposobu użytkowania terenu, a więc definiuje pojęcie „kierunku rekultywacji” jako sposób docelowego zagospodarowania terenu wymagającego działań

naprawczych. Zgodnie z treścią art. 4 ust. 18 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r., o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity: Dz.U.2024 r. poz.82 dalej u.o.g.r.l), przez rekultywację rozumieć należy nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym albo zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu.

Warto w tym miejscu także powkrótce wspomnieć, o rekultywacji na podstawie ustawy o odpadach wydobywczych z dnia 10 lipca 2008 r. (tekst jednolity:Dz.U.2022 r. poz. 2336) Ustawa ta reguluje rekultywację obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych. Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 5 ustawy o odpadach wydobywczych, obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych to obiekt przeznaczony do składowania odpadów wydobywczych w formie stałej, ciekłej, w roztworze lub zawiesinie, w tym hałdy i stawy osadowe, obejmujący tamy lub inne konstrukcje służące do powstrzymywania, zatrzymywania, ograniczania lub umacniania takiego obiektu; za obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych nie uznaje się wyrobiska górniczego wypełnianego odpadami wydobywczymi w celach rekultywacyjnych i technologicznych.

Odnosnie do kwestii gospodarki wodnej, pragnę wskazać, że zgodnie z art. 389 pkt 4 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne (tekst jednolity: Dz.U.2025 r., poz. 960 dalej p.w), jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pozwolenie wodnoprawne jest wymagane na rekultywację wód powierzchniowych lub wód podziemnych. Organem właściwym w sprawie zgód wodnoprawnych są odpowiednie organy Wód Polskich (art. 397 ust.1 p.w.).

W ramach kontroli działań podmiotów, w zakresie objętym właściwością Marszałka Województwa informuję, że dnia 27 września (ogłędziny), 19 i 26 października 2023 r. zgodnie z art. 379 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz.U. z 2022 r. poz. 2556 z późn. zm.) przeprowadzono kontrolę podczas prowadzenia procesu wydobywania odpadów ze zwałowiska, zlokalizowanego w Radlinie, ul. Korfanego 52, przez spółkę pn. "BAROSZ-GWIMET" – Sp. z o.o., z siedzibą w Markłowicach (44-321), przy ul. Zana 67.

Przeprowadzona kontrola dotyczyła przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym właściwością Marszałka Województwa Śląskiego oraz przestrzegania warunków decyzji wydanej przez Marszałka Województwa Śląskiego. Kontrola obejmowała sprawdzenie realizacji warunków posiadanej decyzji Marszałka Województwa Śląskiego nr 2310/OS/2014 z dnia 20 listopada 2014 r. udzielającej spółce Barosz-Gwimet sp. z o.o. z siedzibą w Markłowicach, przy ul. Zana 67, zgody na wydobywanie odpadów ze zwałowiska zlokalizowanego w Radlinie ul. Korfanego 52.

W toku kontroli dokonano analizy danych, która wykazała rozbieżność pomiędzy sprawozdaniem o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami za rok 2021 oraz 2022.

Ponadto wskazuję, że przed wszczęciem kontroli przez Marszałka Województwa Śląskiego kontrolę podjął Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Katowicach (14 września 2023 r.).

W związku z pismem Urzędu Miasta Radlin z dnia 18 września 2023 r. (data doręczenia 19 września 2023 r.), znak GKE.7021.6.042.2023, o podjęcie pilnych działań w oparciu o posiadane kompetencje z uwagi z nagłą i niekontrolowaną emisją pyłu z eksploatowanej przez spółkę "Barosz-Gwimet" Sp. z o. o., hałdy na terenie KWK "Marcel" w Radlinie, a także w związku z interwencjami telefonicznymi mieszkańców, gdzie prowadzi działalność spółka Barosz-Gwimet Sp. z o.o. w zakresie m.in. wydobywania odpadów, Marszałek Województwa Śląskiego ujął kontrolę ww. spółki jako pozaplanową.

Podczas ostatniej wizji, przeprowadzonej w dniu 19 listopada 2025 roku, na terenie przedmiotowego zwałowiska, pracownicy Departamentu Ochrony Środowiska, Ekologii i Opłat Środowiskowych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego w Katowicach, odnotowali na terenie zwałowiska następujące elementy infrastruktury technicznej:

- system monitoringu wizyjnego (w skład, którego wchodzi 3 kamery),
- rurociąg doprowadzający wodę na teren bryły zwałowiska,
- czujniki pyłowe w ilości 4 sztuk (dokonujące pomiaru w zakresie stężeń pyłów; PM1, PM 2,5 i PM10),
- czujniki gazowe (dokonujące pomiaru stężeń następujących gazów: siarkowodor (H_2S), dwutlenek siarki (SO_2), tlenek węgla (CO), dwutlenek węgla (CO_2),
- rękaw (wskazujący kierunek wiatru),
- wiatromierze elektroniczne w ilości 2 sztuk,
- system pomiaru gazów i temperatur wyposażony w rozmieszczone na obszarze zwałowiska czujniki, dokonujące pomiaru wartości na głębokości 1 m w głąb bryły zwałowiska.

Polska Grupa Górnicza S. A. Oddział KWK ROW Ruch „Marcel”, jako zarządzający przedmiotowym obiektem, wprowadziła następujące rozwiązania w zakresie zaostrzenia nadzoru nad pracami realizowanymi na terenie zwałowiska: monitoring wizyjny obiektu, cotygodniowe kontrole inspektora PGG S. A. Oddział KWK ROW Rybnik, prowadzone systematyczne pomiary termiczne, aerologiczne oraz jakości powietrza.

Powołano zespół koordynujący z udziałem przedstawicieli spółki PGG S. A. w zakresie zapożarowania zwałowiska w Radlinie, w skład którego wchodzi przedstawiciele: Urzędu Miasta Radlin, Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śląskim, Rady Miasta Radlin i mieszkańców miasta Radlin.

W ocenie Marszałka Województwa Śląskiego, wdrożone przedsięwzięcia mogą przynieść znaczącą poprawę sytuacji i przyczynić się do ochrony mieszkańców miasta Radlina przed negatywnymi skutkami związanymi z prowadzoną eksploatacją przedmiotowego zwałowiska.

Jednocześnie pragnę podkreślić, że mając na uwadze narastające problemy na terenie województwa śląskiego, związane z niewłaściwym gospodarowaniem odpadami przez podmioty posiadające decyzje administracyjne, na wydobywanie odpadów ze zwałowiska uwzględniając oczekiwania społeczności lokalnych zamieszkujących tereny, na których zlokalizowane są powyższe obiekty, Marszałek Województwa Śląskiego w październiku 2023 r. oraz marcu 2024 r. zwrócił się z prośbą do Ministra Klimatu i Środowiska o podjęcie działań legislacyjnych, w zakresie zmiany obowiązujących przepisów art. 144 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 1587), m.in wskazanie rozwiązań prawnych, które pozwolą marszałkowi województwa na podejmowanie skutecznych działań w zakresie ograniczenia lub wyeliminowania z obiegu prawnego decyzji administracyjnych stanowiących zgody na wydobywanie odpadów.